

Un passeig per Girona de la mà de Joaquim Nadal

L'historiador, exalcalde i conseller signa «Girona monumental», una «guia d'autor» que proposa un recorregut per la ciutat de dins a fora

Alfons Petit

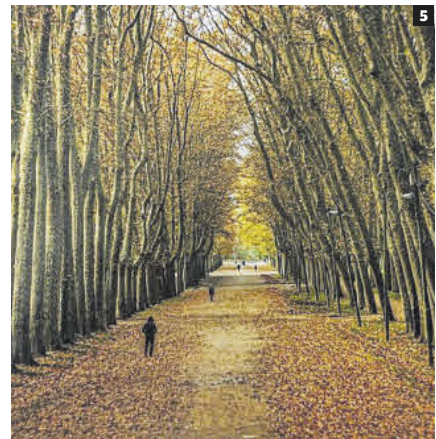
La ciutat de Girona té un magnetisme indiscutible». Aquesta sentència contundent obre la introducció que Joaquim Nadal i Farreras, exalcalde de Girona, historiador i actual conseller de Recerca i Universitats de la Generalitat de Catalunya, ha escrit per al llibre *Girona Monumental*, del qual n'és l'autor i que acaba de publicar l'editorial Efadós en la seva col·lecció «Catalunya Monumental». El llibre és una guia de Girona, una «guia d'autor», admet el mateix Nadal, perquè hi proposa un recorregut pels indrets més destacats de la ciutat però

amb una visió personal i subjectiva, il·lustrada per una àmplia selecció d'imatges d'aquests indrets, moltes de les quals de Jordi S. Carrera, però també procedents dels fons de la mateixa editorial, i d'altres.

El projecte va arrencar fa dos anys i ara ha vist la llum, en forma d'un llibre de prop de 200 pàgines que proposa quatre recorreguts per la ciutat de Girona. I encara que en aquella introducció Nadal apunta que «l'aproximació del visitant és sempre de fora cap endins», el seu treball proposa el camí invers: comença a la ciutat antiga i s'obre cap a la nova i la perifèria. Així, aquells quatre recorreguts són, tal com els enuncia el llibre, «Barri Vell: El clos august de la ciutat romana»; «Mercadal: L'antic barri de convents i fàbriques»; «La ciutat escampada: El Parc de la Devesa, les

Hortes del Güell, el Parc Central i el Parc del Migdia»; i «Els voltants: Pedret, Parc de les Ribes del Ter, Montjuïc i Sant Daniel».

Fotografies dels espais més característics i textos breus, però plens d'informació, sobre els mateixos, van conformant l'estructura del volum, que s'obre amb un pròleg de l'arxiver Joan Boadas i Raset, «en el seu primer acte escrit com a cronista oficial de la ciutat», explica Nadal. I Boadas hi apunta que «quatre ofertes de recorregut, impecablement treballades, permeten als autors proposar-nos la descoberta de Girona amb la intenció de mostrar-nos la vida d'avui sobre la ciutat viscuda d'ahir». D'aquesta manera, afegeix, «coneixem, i visitem, la ciutat fundacional, romana, i les seves successives ampliacions medievals. Però també la Girona gremial, comercial, in-

dustrial i de serveis. Ens adonem, gairebé sense esforç, de com s'ha format la ciutat, però sobretot de com s'hi viu en la nostre contemporaneïtat. I en aquest caminar, agafats d'una mà experta, no ens estem d'entrar a museus i arxius, per veure-hi documents, obres artístiques, peces arqueològiques i escultures. Ni de visitar, tampoc, aquells edificis que ens identifiquen col·lectivament i que, en alguns casos, han rebut una nova vida quan la seva ja estava prop de l'extinció».

Per a Nadal, el recorregut que proposa el seu llibre va de la pedra a la pedra: «Girona és una ciutat d'aigua i pedra, que hi apareixen de manera constant», sosté. I en una mostra més d'aquella visió personal i subjectiva de la ciutat que el caracteritza, arrenca amb imatges de la Catedral i Sant Feliu i s'acaba a l'estació de l'AVE, «la Catedral del segle XXI»: «Salvant totes les distàncies, mentre que al segle XV els mestres d'obres van desafiar l'altura i van fer emergir els seus volums d'una manera contundent, ara el sentit de l'exploració de l'espai s'ha invertit i el nous túnels ferroviaris urbans exploren les entranyes de la terra».

Abans fins i tot del pròleg del llibre, Nadal deixa constància que l'ha escrit «en reconeixement i homenatge a Pere de Palol Salellas (*Girona monumental*, Madrid, ed. Plus Ultra, 1955) i Narcís-Jordi Aragó Masó (*Guia de la Girona Monumental*, Ajuntament de Girona, 1989)». A l'hora d'explicar què diferencia el seu treball d'aquests dos volums emblemàtics sobre el patrimoni històric, artístic i monumental de la ciutat, Nadal apunta que el llibre de Palol «es concentra en la Catedral», i que se separa del d'Aragó «en tota aquesta visió més subjectiva i personal, i també en les últimes novetats quant a espais de la ciutat, com el Parc de les Ribes del Ter, o el de les antigues casernes, que llavors no estaven fets».

Joaquim Nadal porta el lector en els seus recorreguts per tota la ciutat de Girona, amb

textos que es fixen en la història de la ciutat i els seus espais, però també en la vida que s'hi feia i que s'hi fa, en el patrimoni que s'hi conserva, en l'evolució que han experimentat, en anècdotes i detalls que criden l'atenció, en la riquesa artística, arqueològica, antropològica, comercial i industrial... I arriba en la seva passejada fins als espais perifèrics de la ciutat, com ara Sant Daniel, Pedret, Montjuïc... «Reivindico l'anella verda de Girona, comptant que un dia serà tota», assenyala.

I fins i tot convoca altres autors a parlar de la ciutat, com l'imprescindible Josep Pla, que es fa present en una cita sobre la plaça del Vi: «És una plaça rectangular, de proporcions divines, amb porxos a dreta i esquerra i el carrer de Ciutadans al fons. Davant d'aquests porxos compreguem que ens trobàvem cara a cara de l'obra magna dels nostres avantpassats, que la nostra tradició arrencava de les corbes d'aquells carreus (...).»

Quan se li demana si el llibre va dirigit al públic gironí o al possible visitant, Joaquim Nadal apunta que «Efadós ha fet al mateix temps les edicions en català, castellà i francès, i es plantegen també fer-la en anglès, de manera que es busca un públic local, català, espanyol i francès, i a partir d'aquí, d'on sigui... Tenen el mercat ben estudiat i és una mena de llibre amb molta sortida».

Per a l'autor, aquesta guia s'adapta a un tipus de turisme que veu cada vegada més present a la ciutat: «Són aquests grups petits, de caràcter familiar, o que promouen empreses americanes, que recorren la ciutat durant tres hores, amb calma... S'ha anat produint un decantament del mercat turístic que rep la ciutat, que ja no és només, ni preferentment, el dels autobusos turístics i els grans grups, sinó que passa a ser molt més de tipus familiar».

Continuant amb la seva valoració de l'evolució del turisme a la ciutat, l'excalcalde es mostra satisfet de «la diversificació de l'ofe-

■ GIRONA ÉS UNA CIUTAT de pedra i aigua, segons Joaquim Nadal, i algunes de les imatges incloses al seu llibre «Girona Monumental» en donen fe. **1** Les *Lletres toves*, intervenció escultòrica de Francesc Torres Monsó de l'any 1980 al costat de l'edifici de l'antic hospital de Santa Caterina, que ara és la seu de la Delegació de la Generalitat a Girona. **2** La portada del llibre. **3** La font del Bisbe i el riu Calligants a l'entrada de la Vall de Sant Daniel. **4** Les escales de la Pera, amb la Catedral al fons i en primer terme una escultura de J. M. Subirachs commemorativa de la trobada de mestres d'obres del 1386. **5** JORDI S. CARRERA **6** El passeig central de la Devesa, a la tardor. **7** CARLES FORTUNY **8** Reproducció ampliada d'una escultura de Fidel Aguilar a tocar de les Voltes d'en Rosés, en l'arrencada de la Cort Reial. **EDITORIAL EFADÓS**

ta hotelera, i en aquest sentit em fa molt content que s'hagi obert recentment un nou hotel en un antic casal del Barri Vell. L'oferta hotelera de la ciutat ha millorat, s'ha diversificat, i ha sabut adaptar-se a les diferents necessitats d'un mercat que en el cas dels hotels és turístic, és clar, però també comercial i industrial, per a persones que venen a fires o en viatge de negocis».

Sobre el risc que l'aposta pel turisme pugui convertir el Barri Vell de Girona en una mena de «parc temàtic», Nadal és molt clar: «Voldria que el risc no existís, i no em sembla que el gran enemic siguin els pisos turístics, sinó que crec que l'Ajuntament ha d'estar atenta a la massificació dels visitants. Que quan arribi el punt àlgid de Temps de Flors hagi d'ordenar els fluxos de vianants i decidir que tot un carrer de la ciutat ha de ser de sentit únic, només de pujada o de baixada, per als vianants, insisteixo, això vol dir que està arribant a un límit difícilment gestionable. I més si aquest risc s'acompanya d'una excessiva especialització de l'oferta comercial dirigida al turisme, i no sempre amb la qualitat que caldria, i d'un excés d'oferta gastronòmica amb oferta també variable...». Segons ell, «podríem buscar altres exemples d'aquests riscos, com aquests grups reduïts de turistes, aquestes visites familiars que fan vida a la ciutat, són un antídote contra la massificació».

Joaquim Nadal creu també que els gironins valoren el patrimoni de la seva ciutat, però...: «En el subconscient sí, però no exercim amb militància. Tenim l'orgull íntim de saber allò que poseïm, de valorar-ho, però llavors som capaços d'estar tot un any sencer sense anar a la Catedral».